

CRONICA

TICĂLOȘIA RESEMNĂRII

ARTUR OSINDITUL de Matei Vișniec ● **TEATRUL FOARTE MIC** ● Data premierei: 30 ianuarie 1992 ● Regia Mihai Lungeanu ● Scenografia: Maria Miu ● Distribuția: Florin Piersic jr. [Artur], Mircea Andreescu [Gardianul], Nicolae Pomoje [Călăul], Ioan Chelaru [Colonelul], Sorin Medeleni [Gufi], Constantin Barbu-lescu [Guvernatorul].

Scrisă «prin 1982, fără nici o concesie și deci fără nici o speranță că ea va fi vreodată montată», cum zice autorul, piesa lui Matei Vișniec **Artur osinditul** e — potrivit aceleiași caracterizări a autorului — una dintre cele mai «furioase» lucrări ale sale. Recitind-o, dramaturgul e conștient că lipsa preocupării pentru perspectiva (puțin probabilă atunci) a transpunerii scenice «se vede» afiș în «structura ei statică», cît și «în faptul că toate personajele sînt bărbați».

«Pentru mine — mai zice autorul — la ora aceea nu conta decît strigătul, răfuiala mea cu propriile mele limite, cu propria mea neputință și cu neputința colectivă — un subiect care mă obseda. Din acest punct de vedere, textul a ieșit pur. Virtuțile sale teatrale (în sens spectacular — mișcare, timp, spații de joc, decoruri, montaj de secvențe) erau lăsate integral pe seama unui eventual regizor».

Rolul acestui eventual regizor, cu sarcini evident sporite în structurarea scenică a textului, și-l asumă Mihai Lungeanu, cu rezultate nu chiar neglijabile, dar modeste, nereușindu-se — în primul rînd — spargerea caracterului static al textului. El e lăsat să curgă (în scene disproportionat de lungi), «foarfeca» regizorului arătîndu-se deosebit de timidă, iar fantezia sa, destul de săracă, exersîndu-se pe cîteva detalii prea puțin semnificative. Zvîcnirile textului, nu o dată sclipitoare, riscă să se piardă așadar într-o monotonă derulare de cuvinte, al căror miez ne atrage atenția, fără să ne satisfacă totuși ca fapt teatral. Și asta, în ciuda unor contribuții actricești meritorii și a unui spațiu teatral compus cu inventivitate de scenografa Maria Miu, bogatele sale sugestii semantice nefiind integrate și nefuncționînd ca atare în concepția regizorală. Rolul osinditului Artur, cel ce ajunge să-și plece de bunăvoie capul pe butuc, tînjind măcar după o moarte demnă, dacă o viață demnă a devenit oricum imposibilă, e interpretat cu simplitate și subtilă detașare ironică de Florin Piersic jr., actorul devenind, pe zi ce trece, una din piesele de rezistență ale noii echipe a Teatrului Mic. Gardianul e compus de Mircea Andreescu în tușe prea violent saturate, disproportionat pentru spațiul în care se joacă, observația fiind pînă la un punct valabilă și pentru evoluția lui Sorin Medeleni în Gufi. În contrast, Călăul schițat de Nicolae Pomoje interesează tocmai prin finețea tonurilor

și semitonurilor care-i compun apariția scenică. E la largul său, în rolul Colonelului, Ioan Chelaruș, în timp ce Constantin Bărbulescu, în acela al Governorului, nu reușește nici măcar să pară astfel.

Cu toate scăderile ei de construcție dramatică, piesa rămâne mai incitantă decât spectacolul care ne-o recomandă. Pușinii spectatori care-l urmăresc n-au cîtuși de puțin sentimentul că participă la un eveniment teatral, așa cum poate și-ar fi dorit să fie redeschiderea Teatrului Foarte Mic.

■ VICTOR PARHON

SUB IMPERIUL «LUCRULUI BINE FĂCUT»

FAZANUL de Georges Feydeau. Traducerea și adaptarea: Ion Lucian
● TEATRUL MIC DIN BUCUREȘTI
● Data premierei: 10 februarie 1992
● Regia: Emil Mandric ● Scenografia: Constantin Russu ● Ilustrația muzicală: Ileana Popovici ● Distribuția: Dan Condurache (Pontagnac), Diana Lupescu, Viorica Valamanu [Lucienne Vatelina], Mihai Dinval (Vatelin), Maria Ploae, Monica Mihăescu [Mme Pontagnac], Dana Dembinski [Maggy Soldignac], Eusebiu Ștefănescu [Redillon], Adriana Șchiopu [Armandine], Coca Bloos [Mme Pinchard], Eugen Cristian Motriuc [Pinchard], Nicolae Dinică [Gérôme], Irina Movilă [Clara], Patric Petre Marin [Soldignac], Petre Moraru [Jean, Comisarul], Andrei Duban [Victor].

Într-o scenografie sărăcăcioasă, care nu s-a inspirat defel din stilul «Belle Epoque» atât de ofertant pentru scenă, în acordurile «cortinei sonore» (excelentă, ilustrația muzicală, care ar fi meritat un loc mai important în derularea reprezentației avînd în vedere că e vorba despre un maestru al vodevilului), un final în forță, cu toți actorii la rampă, răsplățiți de aplauze. Tandemul ireproșabililor valeți: Nicolae Dinică, evocînd parcă impenetrabila morgă a lui Jean Lorin Florescu, și Petre Moraru, rezumîndu-se strict la accentele acide ce-i revin. Perechea tinerilor servitori de hotel: Irina Movilă, desăvîrșindu-și rolul de *sexy-soubrette* dintr-o recentă montare pirandelliană, și Andrei Duban, *groom* cu adolescentină candoare. Divergentul cuplu marital: Dana Dembinski, temperamentală londoneză cu nerv comic și consecventă evoluție, și Patric Petre Marin, deghizat diletantistic în *businessman* mai degrabă oriental decît britanic. Cuplul convergent: Coca Bloos, dublînd ingenios mutismul cu autism, secundată discret de impozantul Eugen Cristian Motriuc. Adriana Șchiopu, *une coquette* în mod adecvat și felină, și frivolă cu măsură. Eusebiu Ștefănescu, *dandy* de prea asiduă solicitare, un *peu fané*. Limfaticul

adulterin pasionat mai degrabă de pictură, Mihai Dinval și soția acestuia, Diana Lupescu, potențială *demi-mondaine* cu o feminitate incisivă și caustică, mai apoi concesivă și vindicativă totodată. Alternînd suavitatea cu stridența, Maria Ploae, consoarta posesiv-autoritară de sub tutela căreia încearcă să scape culpabilul intrigant, viitorul păcălitor păcălit, insul perturbator care declanșează farsa, respectiv burlescul situațiilor, grotescul soluțiilor, dinamica gagurilor, echivocul limbajului. Culmea este că tocmai în interpretarea acestui personaj din vârful piramidei eşafodajului comic (de remarcat chiar «piramida» închipuită din trupuri în mijlocul alcovului cu rol principal) survine inadecvarea care descentrează reprezentația, în prima parte mai ales. Lui Dan Condurache, reputat actor în special de dramă, căruia i s-a semnalat un anume manierism de factură bufonă, partitura acestui erou atât de *cocasse* — și nostim, și caraghios, și hazos, și ridicol — i se potrivea de minune. Numai că, și de astă dată, a fost lăsat pur și simplu să alunece în clownerie, într-o parazitare suită de giumbușlucuri agasante prin repetare, în loc să fie dirijat pe o coordonată

fermă a efectului elegant, specific umorului francez de sfîrșit de veac XIX și nu numai.

Georges Feydeau, cu reputația sa de perfecționist al intrigii-mecanism de ceasornic, nu poate fi abordat decît cu rigoare de orlogier. Din această rigoare decurge savoarea, știut fiind că în cazul comediei bulevardiere scopul este însăși etalarea tehnicii jocului comic, satira rămînînd doar un mijloc.

Această piesă — concepută ca replică parodică la moda donjuanismului —, veritabilă dantelărie de *quiproquo-uri* (de fapt, variațiuni pe tema triumfului conjugal), i-a apărut actualului *metteur en scène* de la Teatrul Mic din București ca anunțînd suprealismul (conform afirmației din foaia-program). De aici, probabil, libertatea atât de mare lăsată actorilor, pe alocuri abandonaji de-a dreptul inspirației subconștiente în stare brută. Cînd logica impecabilă și implacabilă a lui Feydeau cerea precizia tuturor detaliilor și o exigență sporită sub imperiul lucrului «*blen fait*»

■ IRINA COROIU

ÎNTRU IDEALISMUL «COMUNIST» ȘI MATERIALISMUL «CAPITALIST»

ȘANTAJ de Liudmila Razumovskaia. Traducere și adaptare: Lia Crișan și Tudor Șteriadă ● TEATRUL «NOTTARA» ● Data premierei: 26 februarie 1992 ● Regia: Dominic Dembinski ● Scenografia: Sică Rusescu ● Distribuția: Ruxandra Sireteanu [Elena Sergheevna], Cristian Șofron [Volodea], Sorin Cocîș [Pașa], Andreea Măcelaru [Lida], Bogdan Vodă [Vitea].

Piesa lansată în premieră pe țară de Teatrul «Nottara» a fost scrisă în 1981 (cînd autoarea, Liudmila Razumovskaia, avea doar 30 de ani) și este cunoscută — sub titlul tradus în diverse limbi cuvînt cu cuvînt din rusește: *Dragă Elena Sergheevna* — unei bune părți din publicul european, datorită nu numai filmului inspirat de ea, ci și faptului că a constituit unul dintre primele produse culturale de export ale epocii Perestroikăi și Glasnos-

Andreea Măcelaru și Ruxandra Sireteanu